

ข่าวประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

114 ซอยสุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10110 โทรศัพท์ 0-2649-5000 ภายใน 15666 โทรสาร 0-259-6172

ส่วนวิเทศสัมพันธ์และสื่อสารองค์กร ได้จัดระบบข่าวสื่อสิ่งพิมพ์ สนใจดูรายละเอียดได้ที่ <http://news.swu.ac.th/newsclips/>

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ข่าวสด ฉบับประจำวันที 27 เดือนมิถุนายน พ.ศ.2565 หน้า 4,9 มูลค่าข่าว 751,806.-

หลากหลาย

9

Walking Tour 90 ปี 2475

บนเส้นทางประวัติศาสตร์

Walking Tour 90 ปี 2475 บนเส้นทางประวัติศาสตร์

เนื่องในวาระ 90 ปี 2475 สำนักพิมพ์มติชน, มติชนสุดสัปดาห์, ศิลปวัฒนธรรม, ศูนย์ข้อมูลมติชน และคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ร่วมจัดงาน "90 ปี 2475 อภิวัดนสยาม"

โดยมีกิจกรรมเสวนาเปิดตัวหนังสือ ปาฐกถาพิเศษ และกิจกรรม "Walking Tour 90 ปี 2475 : ศิลปะ-สถาปัตยกรรมคณะราษฎร บนเส้นทางประวัติศาสตร์" บรรยายโดย ศ.ดร.ชาติ ประภคินนทการ ศาสตราจารย์ประจำภาควิชาศิลปสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และ ศ.ดร.ณัฐพล ใจจริง อาจารย์และนักประวัติศาสตร์ด้านการเมือง

ดร.ชาญวิทย์ เกษตรศิริ อดีตอธิการบดี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ศ.ดร.ชาติชาย มุกสง อาจารย์ประจำภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, นายจักรพงษ์ คำบุญหลบศิริ อดีตนายก อบจ.ปทุมธานี, พนมมรงค์, ศ.ดร.อรอนงค์ ทิพย์พิมล คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ดร.อาภา คำภา นักเขียนและนักวิจัยประจำสถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, นายศิริวิฑูรี บุญชื่น จากหอจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, นักศึกษา และประชาชนทั่วไปร่วมกิจกรรม Walking Tour ในครั้งนี้จำนวนมาก

ดร.ชาญวิทย์ เกษตรศิริ นำ Walking Tour

จุดแรกของกิจกรรม Walking Tour ถอดิกโดม ธรรมศาสตร์-ห้องประชุมศรีบูรพา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ศ.ดร.ชาตรีกล่าวว่า เดิมพื้นที่ตรงนี้เป็นของวังหน้า จากนั้นเปลี่ยนมาเป็นพื้นที่ของทหาร ได้สร้างตึกขึ้นมา 4 หลัง และต่อมาได้ให้นายหิมา อภัยวงศ์ สถาปนิก ออกแบบสร้างเป็นโดมในปี 2478

โดย หิมา อภัยวงศ์ จบสถาปนิกจากฝรั่งเศส จึงได้ออกแบบโดมให้เป็นสถาปัตยกรรมโกธิก เชื่อมตึกทั้ง 4 ตึกเข้าด้วยกัน และท่านผู้หญิงพูนศุข พนมยงค์ ได้ให้ความหมายของตึกโดมเป็นหลัก 6 ประการของคณะราษฎร मुखด้านหน้าตึกที่ขึ้นออกมาเป็นการโหวตเทคโนโลยีของสมัยนั้นได้เป็นอย่างดี เพราะมีการคำนวณแนวต่างๆ โดยละเอียดจึงสามารถสร้างเป็นรูปที่ขึ้นมาโดยไม่มีเสาค้ำได้ ซึ่งเมื่อนั้นสมัยนี้สถาปนิกยังไม่นิยมสร้างแบบนี้เพราะมีการคำนวณที่ยากมาก

ผศ.ดร.ณัฐพลกล่าวว่า เมื่อตึกโดมสร้างเสร็จแล้วได้ใช้เป็นออฟฟิศของปรีดี พนมยงค์ ดังนั้น ชะตากรรมของตึกโดมจึงสัมพันธ์กับชะตากรรมของปรีดี เพราะเมื่อจำเป็นต้องลี้ภัย ตึกโดมแห่งนี้ก็ถูกทหารเข้ายึด มีตึกบางส่วนที่ถูกรื้อทิ้ง ในเวลาต่อมาตึกนี้ก็กลายเป็นส่วนหนึ่ง

ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และนักศึกษาได้ยึดเอาตึกโดมเป็นหนึ่งในสัญลักษณ์ของธรรมศาสตร์ ซึ่งนอกจากตึกโดมจะมีที่ธรรมศาสตร์ทำพระจันทร์แล้ว ยังมีที่ธรรมศาสตร์ วังสิด และที่ธรรมศาสตร์ สาขา ลำปางด้วย

เมื่อเดินจากตึก โดมมาสู่สนามฟุตบอลใจกลางธรรมศาสตร์ ศ.ดร.ชาตรียังให้ความรู้เสริมว่า แต่เดิมพื้นที่ตรงนี้เคยเป็นคลังแสงอาวุธ

เมื่อสมัย ร.6 ซึ่งพื้นที่บริเวณนี้ส่วนใหญ่เดิมเคยเป็นพื้นที่ส่วนตัว ถือเป็นพื้นที่วังหน้า ก่อนจะเริ่มเปลี่ยนเป็นพื้นที่ของประชาชนมากขึ้นในเวลาต่อมา และจุดหอประชุมใหญ่ของธรรมศาสตร์นั้น จอมพล ป. ตั้งใจสร้างให้เป็นหอประชุมที่ใหญ่ที่สุดในอาณานิคมขณะนั้น เป็นไปตามสโลแกนของจอมพล ป. ที่มักจะสร้างสิ่งต่างๆ ให้ยิ่งใหญ่เสมอ

จากนั้น ศ.ดร.ชาตรีได้เดินนำคณะออกมาจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ข้ามถนนมาเข้าสู่ตัวท้องสนามหลวงอันเป็นจุดที่ 2 ศ.ดร.ชาตรีเล่าว่า สนามหลวงแต่เดิมนั้นเป็นรูปสี่เหลี่ยมคางหมู เป็นพื้นที่ของวังหน้า อีกด้าน เดิมเป็นพื้นที่ของวังหลวง ประกอบรวมเป็นผังทิศเหนือและทิศใต้ ต่อมาจึงมารวมกันเป็นสนามหลวง นโยบายของการใช้สนามหลวงแต่ในอดีตพื้นที่นั้นเป็นพื้นที่ชั้นสูง จัดได้เพียงงานเจ้านายเท่านั้น งานเผาศพแม้แต่เจ้านายยศเจ้าฟ้าฯ ยังไม่สามารถจัดที่นี้ได้ คนทั่วไปเพิ่งสามารถใช้พื้นที่ตรงนี้ได้หลังปี 2475 โดยใช้ในการฉลองรัฐธรรมนูญ เป็นจุดเปลี่ยนที่ทำให้พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ยอดสุดของชนชั้นกลายเป็นพื้นที่ของราษฎร

ก่อนเดินข้ามฝั่งมายังกระทรวงกลาโหม ซึ่งมีระเบียบประวัติศาสตร์จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้ดำริให้มีการต่อเติมมุขโถงด้านหน้าอาคารกระทรวงกลาโหมขึ้น และในปี 2483 มีนิสิตนักศึกษาจากทั้งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์รวมตัวกันเดินทางมาที่หน้ากระทรวงกลาโหมเพื่อเรียกร้องให้จอมพล ป. ทำสงครามอินโดจีนเพื่อแย่งชิงดินแดนไทยกลับคืนมาจากฝรั่งเศส ซึ่งในคราวนั้น จอมพล ป. ได้ออกมายืนตรงระเบียงด้านหน้าอาคาร และตอบรับข้อเรียกร้องดังกล่าว

ไม่ไกลจากจุดระเบียบ กระทรวงกลาโหม หันมาอีกด้านจะพบประตูพระบรมมหาราชวัง คือประตูสวัสดิโสภณ ซึ่งเป็นประตูเดียวที่ถูกฟ้าผ่า และต้องมีการซ่อมแซมในชุกขณะราษฎร ประณูนจึงแตกต่างจากประณูนอย่างสิ้นเชิง เมื่อดูรายละเอียดใกล้ๆ จะพบว่ากรอกแบบลวดลายไทยทั้งหมดลดทอนรายละเอียดให้เรียบง่ายเหลือเพียงเส้นเรขาคณิต ลวดลายไทยแบบเรขาคณิตเช่นนี้เป็นการออกแบบที่เป็นเอกลักษณ์ของงาน

ศ.ดร.ชาตรี ประกิตนทการ พาทัวร์เส้นทางประวัติศาสตร์

สถาปัตยกรรมไทยยุคคณะราษฎร

จุดที่ 3 สวนสาธารณะอยู่ติดกับวังสราญรมย์ ซึ่ง ร.4 ได้สร้างไว้ โดยต้องการให้เป็นวังของตนเอง จะมาอยู่เมื่อได้สละพระราชสมบัติให้ ร.5 แต่ทรงสวรรคตเสียก่อนจึงไม่ได้มาอยู่

วังนี้จึงเป็นที่รับแขกบ้านแขกเมืองในเวลาต่อมา แต่เมื่อครั้งสร้างวังสราญรมย์ได้มีการสร้างสวนสาธารณะไว้ จ้างฝรั่งออกแบบให้เป็นสวนสไตล์ยุโรปสมัยใหม่ ภายในมีเรือนกระจก สวนสัตว์ ห้องบิลเลียด ห้องเล่นไฟโรตอลคร สโมสรที่รวมตัวของเหล่าอิลิต

จุดไฮไลต์ภายในสวนแห่งนี้ก็มีอาคารสมาคมคณะราษฎร ซึ่งช่วงแรกเริ่มของการจัดตั้งสมาคมคณะราษฎร ยังไม่มีที่ทำการ จึงใช้

โรงเรียนกฎหมายเป็นที่ทำการชั่วคราว ต่อมา
จึงย้ายมาสวนสราญรมย์ และตั้งเป็นสโมสร
คณะราษฎร พ.ศ.2477 สร้างแบบสมัยใหม่ มี
2 ชั้น ออกแบบอย่างเรียบง่าย เน้นเส้นตรง ด้าน
หน้ามีสัญลักษณ์สะพานแวนฟ้ารองรับ
รัฐธรรมนูญประดับด้วยกระจกสี เทินอยู่บน
แท่นสูง ประดับอยู่กลางผนังหน้าอาคาร มีเสา
ค้ำยันหลังคา 8 ต้น และมีบันได 6 ชั้นสำหรับ
เดินขึ้นอาคาร เป็นที่รวมตัวของคณะราษฎร

จากนั้นได้ดำเนินการเรื่อยมาผ่านการเปลี่ยน
ชื่อต่างๆ มากมาย ก่อนจะปิดตัวลงในยุคของ
พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ กทม. ได้เข้ามา
จัดการพื้นที่ สมาคมแห่งนี้จึงยุติลงไปในที่สุด
อาคารสมาคมคณะราษฎรเป็นจุดสุดท้าย
ของกิจกรรม Walking Tour 90 ปี 2475 :
ศิลปะ-สถาปัตยกรรมคณะราษฎร บนเส้นทาง
ประวัติศาสตร์ ในวันนี้

สถาปัตยกรรมเหล่านี้บอกเล่าเรื่องราวที่ไม่
เพียงแต่เป็นการสร้างพื้นที่ต่างๆ ไปตามยุคสมัย
แต่ยังบอกเล่าความเกี่ยวพันกับประวัติศาสตร์
การเมือง สังคม ผู้คน แนวคิดอันลึกซึ้งก่อร่าง
ผ่านสถาปัตยกรรมอย่างชัดเจนและมีคุณค่า

ถือเป็นแหล่งความรู้ที่ยังจำเป็นต้องได้ และ
สำคัญต่อการศึกษาของคนในยุคนี้เช่นกัน